गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति :२०८३/०५/०४

माण्डवी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
जस्पुर, प्युठान
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

विद्यालयमा रिक्त हुने विद्यालय सहयोगी कर्मचारी, बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय सहायक कर्मचारीको पाठ्यक्रम, २०८३

“सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय कर्मचारी र बालविकास शिक्षक छनोट सम्बन्धी कार्यका लागि यो पाठ्यक्रम तयार गरिएको छ ।

विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको नियुक्तिको लागि लिइने परीक्षाको पाठ्यक्रमः-

लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पुर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुवैकल्पिक प्रश्नहरु)- प्रथम चरण	१०	०४	१०	१	वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक	१५ मिनेट
विषयगत परीक्षा -द्धितीय चरण	२०	०८	४	५	विषयगत/ विश्लेषणात्मक	४५ मिनेट

खण्ड-क. वस्तुगत प्रश्नहरु (सामान्य ज्ञान)

क्र.सं.	विषयबस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्नको अकंभार
१	माण्डवी गाउँपालिका सम्बन्धी सामान्य जानकारी (भूगोल, अध्यक्ष,उपाध्यक्ष र ऐतिहासिक व्यक्तित्वहरु)	२	१
२	पूर्व बाल्यावस्था: परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू	२	१
३	नेपाली विषय सम्बन्धी सामान्य जानकारी (हस्व र दीर्घको प्रयोग, करण र अकरण, प्रत्यय र उपसर्ग)	२	१
४	कार्यालय व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	१
५	गणित सम्बन्धी सामान्य जानकारी (जोड, घटाई, गुणन, भाग)	२	१

खण्ड- ख. विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय बस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्नको अंकभार
१	प्राथमिक उपचारः परिचय, महत्व, पारिवारिक र सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा, घर, विद्यालय र खेल मैदानमा हुने दुर्घटना, प्राथमिक उपचार तथा दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु	१ वटा	५
२	व्यक्तिगत स्वच्छता तथा वातावरणीय सरसफाइ: व्यक्तिगत सरसफाइ, वातावरणीय सरसफाइ, फोहोर व्यवस्थापन	१ वटा	५
३	विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रम, विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापनको तरिका, दैनिक दिवा खाजा व्यवस्थापनका तरिका, दैनिक दिवा खाजा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने परिकारहरु आदि ।	१ वटा	५
४	विद्यालयमा सहयोगी कर्मचारीको भूमिका, महत्व ,महत्वपूर्ण व्यक्ति तथा विद्यार्थी प्रति शिष्ट व्यवहार	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताको योजना (Interview Examination Scheme)

१.शैक्षिक योग्यता वापत ५ अंक

विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको रुपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्याताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्धितीय श्रेणी भए दुई अङ्क र सेवा प्रवेश लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुई र द्धितीय श्रेणी भए एक अङ्क,

२. अन्तर्वार्ताको वापत १५ अङ्क (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३)

तर अन्तर्वार्ताको अङ्क दिदां कुनै उम्मेदवारलाई ३० प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नम्वर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ ।

द्रष्टव्यः विद्यालय सहयोगी कर्मचारीको लागि

१. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकलल्पक प्रश्नहरु) को लागि १५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।

२. विषयगत परीक्षाको लागि ४५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।

३. प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थीहरुलाई मात्र दोस्रो चरणको परीक्षामा समावेश गराइनेछ ।

४. यस पाठ्यक्रम अन्तरगतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

५. यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ ।

बालविकास शिक्षक नियुक्तिको लागि लिइने परीक्षाको पाठ्यक्रमः-

लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पुर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा	४०	१६	२०	२	वस्तुगत/	२५ मिनेट

(वस्तुगत/ (बहुबैकलल्पक प्रश्नहरु)- प्रथम चरण					बहुवैकल्पिक	
विषयगत परीक्षा -द्धितीय चरण	४०	१६	८	५	विषयगत/ विश्लेषणात्मक	१घण्टा ३० मिनेट

खण्ड –क. वस्तुगत प्रश्नहरु (सामान्य ज्ञान)

क्र.सं.	विषयबस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	एक प्रश्नको अेकंभार
१	नेपालको भूगोल (भौगोलिक विविधता, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह, ताल, नदि, हिमाल)	२	२
२	नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास	१	२
३	शिक्षाको अर्थ, परिभाषा, उद्धेश्यहरु र कार्यहरू	२	२
४	शिक्षा मनोविज्ञान: अर्थ, अवधारणा, आवश्यकता र महत्व	२	२
५	मानव विकास: वृद्धि र विकासको अवधारणा, चरण र विशेषताहरु	२	२
६	पूर्व बाल्यावस्था: परिचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरू	२	२
७	पाठ्यक्रमको परिचय, अवधारणा र स्थानीय पाठ्यक्रम	२	२
८	शैक्षिणक योजना: अर्थ र अवश्यकता, वार्षिक कार्ययोजना, वार्षिक शैक्षिक योजना, एकाइ योजना र दैनिक पाठ योजना	२	२
९	शैक्षिक सङ्गठन: कक्षा शिक्षण, बहुकक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण, मिश्रित शिक्षण	२	२
१०	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)	३	२

खण्ड ख. विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय वस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	अङ्क भार
१	शैक्षणिक योजनाः परिचय, आवश्यकता, निर्माण र प्रयोग (वार्षिक कार्य तालिका, वार्षिक शैक्षिक योजना, एकाइ योजना, दैनिक पाठ्योजना र दैनिक कार्य तालिका), कक्षाकोठा व्यवस्थापन (अवधारणा र महत्व, कक्षाकोठाको वातावरण र बसाइ व्यवस्थापन) शैक्षणिक व्यवस्थापनः कक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण र बहुकक्षा शिक्षण, कक्षा कोठामा विविधता व्यवस्थापन (भाषिक, सामाजिक, सिकाइ क्षमता, बौद्धिक र शारीरिक)	१ वटा	५
२	शैक्षिक सामग्री र शैक्षिक सुधारः शैक्षिक सामग्रीको प्रकार र निर्माण, प्राथमिक तहमा अध्यापन हुने विषयहरुको विषयगत शैक्षिक सामग्री निर्माण र प्रयोग	१ वटा	५
३	विद्यालय समुदाय सम्बन्धः विद्यालयको विकासमा समुदायको सहभागिता र दायित्व, समुदायको विकासमा विद्यालयको योगदान, विद्यालय र समुदाय बीच सम्बन्ध	१ वटा	५
४	व्यक्तिगत स्वच्छता तथा वातावरणीय सरसफाइ : व्यक्तिगत सरसफाइ, वातावरणीय सरसफाइ, फोहोर व्यवस्थापन प्राथमिक उपचारः परिचय, महत्व, पारिवारिक र सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा, घर, विद्यालय र खेल मैदानमा हुने दुर्घटना, प्राथमिक उपचार तथा दुर्घटनाबाट बच्ने उपायहरु	१ वटा	५
५	पाठ्यक्रमः अर्थ, परिभाषा, महत्त्व, तत्त्वहरु, पाठ्यक्रम निर्माणका अधारहरु ,स्थानीय पाठ्यक्रमः परिचय, महत्व र विद्यालय तहमा स्थानीय पाठ्यक्रम सम्वन्धमा भएको व्यवस्था	१ वटा	५
६	बालमनोविज्ञानः अर्थ, क्षेत्र, अवश्यकता र महत्व पूवय बाल्यावस्था: पररचय, विकासात्मक कार्य, विशेषताहरु,शारीरिक र संवेगात्मक परिवर्तन तथा प्रभाव, रुचिहरु, संकटहरु, पूर्व-वाल्यावस्थाका विद्यार्थीको सुरक्षित विकासमा शिक्षक र अभिभावकको भूमिका	१ वटा	५
७	सिकाइ: अर्थ, स्वरुप र शैलीहरु, परिपक्वता र सिकाइ बीच अन्तरसम्बन्ध, स्व-प्रतिविम्वन र सिकाइ, सिकाइमा स्थानान्तरण, स्मरण र विस्मरण, उत्प्रेरणा र सिकाइ शिक्षण विधिको वर्गीकरण र प्रयोग, शिक्षक निर्देशिकाकासँग शिक्षण विधिको सम्बन्ध	१ वटा	५
८	परीक्षा र मूल्याङ्कनः परीक्षाको अवधारणा, उद्देश्य, प्रकारहरु, शिक्षक निर्मित परीक्षा र स्तरीकृत परीक्षा,मूल्याङ्कनको अवधारणा, उद्देश्य, प्रकारहरु, मूल्याङ्ककनका साधनहरु र प्रयोग र प्राथमिक तहमा प्रयोग हुने मूल्याङ्ककनका विधि तथा प्रक्रियाहरू	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताको योजना (Interview Examination Scheme)

बालविकास शिक्षककालागि

१. शैक्षिक योग्यता वापत ५ अङ्क

बालविकास शिक्षकको रुपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्याताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्धितीय श्रेणी भए दुइ अकं र सेवा प्रवेश लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुइ र द्धितीय श्रेणी भए एक अङ्क,

२. अन्तर्वार्ताको वापत १५ अङ्क (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३) तर अन्तर्वार्ताकोको अङ्क दिदां कुनै उम्मेदवारलाई ३५ प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नम्वर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ।

द्रष्टव्यः

१. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) को लागि २५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ।

२. विषयगत परीक्षाको लागि १ घण्टा ३० मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ।

३. प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थीहरुलाई मात्र दोस्रो चरणको परीक्षामा समावेश गराइनेछ।

४. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) का प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अकं कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन।

५. यस पाठ्यक्रम अन्तरगतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भइ हटाइएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।

६. यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ।

विद्यालय सहायक कर्मचारी (लेखापाल) नियुक्तिको लागि लिइने परीक्षाको पाठ्यक्रमः-

<u>लिखित परीक्षाको योजना (Written Examination Scheme)</u>

विषय क्षेत्र	पुर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	प्रति प्रश्न अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकलल्पक प्रश्नहरु)- प्रथम चरण	४०	१६	२०	२	वस्तुगत/ बहुवैकल्पिक	२५ मिनेट
विषयगत परीक्षा -द्धितीय चरण	४०	१६	८	५	विषयगत/ विश्लेषणात्मक	१घण्टा ३० मिनेट

खण्ड –क. वस्तुगत प्रश्नहरु (सामान्य ज्ञान)

क्र. सं.	विषयबस्तु तथा क्षेत्र	प्रश्न संख्या	एक प्रश्नको अकंभार
१	नेपालको भूगोल (भौगोलिक विविधता, प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह, ताल, नदि, हिमाल)	२	२
२	नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास	१	२
३	सूचना र प्रविधि • कम्प्यूटर सम्बन्धी सामान्य जानकारी (MS Word, excel, PowerPoint & internet) • शैक्षिक सूचना प्रणाली	३	२
४	विद्यालय तहमा शैक्षिक तथ्याङ्क व्यवस्थापन • तथ्याङ्क संकलन योजना र व्यवस्थापन • तथ्याङ्क विश्लेषण र समस्या पहिचान	२	२
५	कार्यालय संचालन र अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	२
६	माण्डवी गाउँपालिका सम्बन्धी सामान्य जानकारी	१	२
७	विज्ञान र प्रविध:- प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरु, प्रसिद्ध वैज्ञानिकहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी	२	२

८	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)	३	२
९	Aptitude test • Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding. • Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles. • Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning / operation, percentage, fraction, decimal.	४	२

खण्ड ख.-विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम

क्र.सं.	विषय वस्तुको क्षेत्र	प्रश्न संख्या	अकंभार
१	लेखाको अर्थ, उद्देश्य, महत्व लेखा शब्दावलिहरु र लेखा अवधारणा र सिद्धान्त, सरकारी र व्यावसायिक लेखा प्रणाली	१ वटा	५
२	पत्र व्यवहारः परिचय, उद्धेश्य र चिठि/ पत्रका गुणहरु, चिठिका प्रकार (प्रयोग र प्राथमिकताको अधारमा)	१ वटा	५
३	दर्ता र चलानी : सूचना, परिपत्र, तोक आदेश, टिप्पणी लेखन	१ वटा	५
४	अभिलेख व्यवस्थापनः अभिलेखको परिचय, अभिलेखको उद्देश्य र प्रकार अभिलेख व्यवस्थापनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग	१ वटा	५
५	प्रतिवेदन लेखनः- परिचय, तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु र प्रकार, फाइलिङः परिचय, आवश्यकता विधि एवम् तरिकाहरु	१ वटा	५
६	दोहोरो श्रेष्ता प्रणाली र आय व्यय, नाफा नोक्सान खाता तेरिज र वासलात सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान, आर्थिक कार्यप्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी	१ वटा	५
७	कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्यूटर प्रणालिको अवश्यकता र महत्व, तथ्याङ्क तथा सूचनाको प्रकृति र महत्व	१ वटा	५
८	नेपालको संविधान (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था); शिक्षा ऐन, २०२८ (संशोधन सहित); शिक्षा नियमावली, २०५९ (संशोधन सहित), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था)	१ वटा	५

अन्तर्वार्ताकोको योजना (Interview Examination Scheme)

विद्यालय सहायक कर्मचारीको लागि

१. शैक्षिक योग्यता वापत ५ अङ्क

विद्यालय सहायक कर्मचारीको रुपमा सेवा प्रवेश गर्न तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्याताको प्रथम श्रेणी भएमा तीन र द्धितीय श्रेणी भए दुइ अकं र सेवा प्रवेश लागि तोकिएको शैक्षिक योग्यता भन्दा माथिल्लो शैक्षिक योग्यताको प्रथम श्रेणी भए दुइ र द्धितीय श्रेणी भए एक अङ्क,

२. अन्तर्वार्ताको वापत १५ अङ्क (व्यक्तित्व/आचरण-३, विषयवस्तुको ज्ञान -९, प्रस्तुतीकरण-३) तर अन्तर्वार्ताकोको अङ्क दिदां कुनै उम्मेदवारलाई ३० प्रतिशत भन्दा कम र ७० प्रतिशत भन्दा बढी दिनुपर्ने भएमा त्यस्तो नम्वर दिनुपर्ने स्पष्ट कारण खुलाउनु पर्नेछ ।

द्रष्टव्यः

१. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) को लागि २५ मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।

२. विषयगत परीक्षाको लागि १ घण्टा ३० मिनेट समय निर्धारण गरिएको छ ।

३. प्रथम चरणको परीक्षा उत्तीर्ण गरेका परिक्षार्थीहरुलाई मात्र दोस्रो चरणको परीक्षामा समावेश गराइनेछ ।

४. सामान्य परीक्षा (वस्तुगत/ (बहुबैकल्पिक प्रश्नहरु) का प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अकं कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन ।

५. यस पाठ्यक्रम अन्तरगतका विषयमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भइ हटाइएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

६. यो पाठ्यक्रम कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागुहुनेछ ।